

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beaty Miničovej a členiek JUDr. Ivany Izakovičovej a JUDr. Ľubomíry Kúdelovej, v právnej veci žalobcu: **L. Ž. s. r. o., H.**, IČO: X., právne zastúpeného JUDr. A. G., advokátkou, AK B., proti žalovanému: **V., a. s., M.**, IČO: X. v konaní o zaplatenie 9 591,58 Eur (288 955,94 Sk) s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22. januára 2009, č. k. 1Cob/283/2008-57, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22. januára 2009 č. k. 1Cob/283/2008-57 **z a m i e t a .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 260,89 Eur náhrady trov dovolacieho konania na účet jeho právneho zástupcu.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava V. rozsudkom zo dňa 03. 03. 2008 č. k. 6C 272/07-29 v spojení s opravným uznesením zo dňa 08. 09. 2008 č. k. 6C 272/2007-51 rozhodol tak, že konanie v časti zaplatenia istiny v sume 22 063,41 Sk zastavil podľa ust. § 96 O. s. p., vo zvyšku žalobu zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

Súd prvého stupňa poukázal na to, že vzťah medzi zdravotníckym zariadením a zdravotnou poisťovňou vyplývajúci zo zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti je vzťahom občianskoprávnym. Tento vzťah nemôže byť predmetom podnikateľskej činnosti,

preto súd danú vec posúdil ako občianskoprávnu, keď aplikoval aj premlčanie upravené Občianskym zákonníkom.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa v časti, ktorou bola žaloba zamietnutá, podal žalobca odvolanie, v ktorom žiadal v tejto časti napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a žalobe vyhovieť a priznať mu náhradu trov prvostupňového i odvolacieho konania.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 8 859,25 Eur a trovy konania vo výške 615,25 Eur na účet jeho právneho zástupcu.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že základnou otázkou v odvolacom konaní bolo posúdenie vzťahu medzi žalobcom ako zdravotníckym zariadením poskytujúcim lieky pre poistencov žalovaného, ktorá činnosť je nepochybne poskytovaním zdravotnej starostlivosti a žalovaným. Odvolací súd je názoru, že i napriek tomu, že až zákonom č. 581/2004 Z. z. bolo výslovne ustanovené, že na zdravotné poisťovne sa vzťahuje Obchodný zákonník, nie je možné výkladom ustanovení zákona č. 273/1994 Z. z. v spojení s ust. § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka dospieť k záveru, že v roku 2003 a 2004 nebolo možné záväzkový právny vzťah medzi žalobcom ako podnikateľom a právnym predchodcom žalovaného ako verejnoprávnou inštitúciou podriaďiť pod ustanovenia Obchodného zákonníka. Rovnako je názoru, že právny predchodca žalovaného pri uhrádzaní nákladov zdravotnej starostlivosti jednoznačne zabezpečoval verejné potreby v oblasti výkonu zdravotného poistenia, teda zabezpečoval verejné potreby v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti. Má preto za to, že v danej veci ide o vzťah obchodnoprávny, a preto i otázku dĺžky premlčacej lehoty je potrebné posudzovať podľa ust. § 397 Obchodného zákonníka, podľa ktorého všeobecná premlčacia doba je štvorročná a plynie v zmysle ust. § 391 ods. 1 Obchodného zákonníka pri právach vymáhateľných na súde odo dňa, keď sa právo mohlo uplatniť na súde, ak tento zákon neustanovuje niečo iné.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný v zákonnej lehote dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že tento rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Dovolateľ sa nestotožňuje s názorom odvolacieho súdu, že žalobca si uplatnil svoj nárok včas. Právny vzťah, z ktorého si žalobca uplatňuje poplatok z omeškania vznikol v roku 2003, preto sa v zmysle ust. § 81 zákona č. 581/2004 Z. z. spravuje zákonom č. 273/1994 Z. z. ako špeciálnym právnym predpisom. Charakter právneho postavenia účastníkov konania je vzťahom občianskoprávnym a nie obchodnoprávnym s poukazom na účel a predmet činnosti žalobcu spočívajúcej v poskytovaní zdravotnej starostlivosti, v zmysle zákona č. 273/1994 Z. z., ako aj k predmetu činnosti žalovaného, ktorou bolo vykonávanie zdravotného poistenia v zmysle zákona č. 273/1994 Z. z.. Dovolateľ zdôraznil, že V. bola podľa ust. § 28 zákona č. 273/1994 Z. z. zriadená ako verejnoprávna inštitúcia na vykonávanie zdravotného poistenia, v ktorej oblasti však nevyvíjala podnikateľskú činnosť. I keď bola verejnoprávnou inštitúciou, ona sama zdravotnú starostlivosť priamo neposkytovala a vo vzťahoch s lekárňami zabezpečovala verejné potreby, taktiež neprevádzkovala vlastné zariadenie za účelom zisku. Preto ani podľa ust. § 261 ods. 1 a ani podľa § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka sa jej vzťah s lekárňami, súvisiaci s úhradou výkonov zdravotnej starostlivosti, nemohol v tom čase spravovať Obchodným zákonníkom ako všeobecným predpisom. S poukazom na uvedené, dovolateľ navrhuje rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalobca vo svojom vyjadrení k podanému dovolaniu uviedol, že sa stotožňuje s napadnutým rozhodnutím, naďalej trvá na podanom návrhu v celom rozsahu a uplatňuje si náhradu trov konania.

Má za to, že právny predchodca žalovaného pri uhrádzaní nákladov zdravotnej starostlivosti jednoznačne zabezpečoval verejné potreby v oblasti výkonu zdravotného poistenia, teda zabezpečoval verejné potreby v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti. Verejnoprávnosť spočívala v tom, že zdravotná poisťovňa uzatvárala zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti s tretími osobami, vykonávala zdravotné poistenie a z vybratého poistného uhrádzala náklady za poskytnutú zdravotnú starostlivosť. Žalobca uviedol, že ust. § 6 ods. 2 prvá veta zákona č. 273/1994 Z. z. pojednávalo o tom, že poisťovňa nesmie podnikáť s prostriedkami získanými z povinného zdravotného poistenia, avšak jeho sústavná činnosť vykonávaná za účelom dosiahnutia zisku nebola zakázaná. Otázku premlčania preto treba posudzovať podľa Obchodného zákonníka a žalobca je presvedčený, že svoje právo si uplatnil včas a v zákonom stanovenej lehote.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.), preskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 242 ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Ako vyplýva z obsahu spisu, predmetom sporu je zo strany žalobcu vyvolané konanie o zaplatenie 9 591,58 Eur, ktorá suma predstavuje poplatok z omeškania 0,1% denne podľa ust. § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z., nakoľko žalovaný za vyfakturované lieky a liečivá splatné v mesiacoch november 2003 až marec 2004 zaplatil po lehote splatnosti, čím sa dostal do omeškania.

Dovolací súd je pri preskúmaní právoplatného rozhodnutia odvolacieho súdu viazaný rozsahom dovolacieho návrhu a uplatneným dovolacím dôvodom. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodom uvedeným v dovolaní sa prejavuje nielen vo viazanosti dôvodom zodpovedajúcemu niektorému v zákone vymedzenému dovolaciemu dôvodu, ale predovšetkým vo viazanosti tým, ako bol tento dovolací dôvod v dovolaní opísaný, t. j. uvedenie okolností, z ktorých dovolateľ usudzuje, že uvedený dovolací dôvod je daný.

Podľa ust. § 237 O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak je konanie súdu, v ktorom bolo napadnuté rozhodnutie vydané, postihnuté niektorou z väd uvedených v predmetnom ustanovení. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p.

O prípady odôvodňujúce prípustnosť podania dovolania, ktoré sú uvedené v ust. § 237 O. s. p. v prejednávanej veci nejde z toho dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi. Súdny oboch stupňov rozhodovali vo veci, ktorá patrí do právomoci súdov, účastníci konania mali spôsobilosť byť účastníkmi tohto konania, v totožnej veci sa právoplatne nerozhodlo a ani v tej istej veci sa prv nezačalo iné konanie, účastníkom konania sa postupom súdu neodňala možnosť konať pred súdom a vec nerozhodoval vylúčený sudca. V prejednávanej veci sa tak neznemožnilo uplatniť procesné práva účastníkom konania, ktoré sú priznané právnym poriadkom na zabezpečenie ich práv a oprávnených záujmov.

Ďalej prípustnosť dovolania proti rozsudku upravuje ust. § 238 O. s. p., a to pre prípad rozsudkov odvolacích súdov, ktorými bol rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej zmenený podľa ods. 1, resp. v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci podľa odseku 2 a tiež v prípade, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu podľa odseku 3.

V posudzovanom prípade odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil, z ktorého dôvodu je dovolanie prípustné.

Pokiaľ ide o hmotnoprávne vady namietnuté v dovolaní podľa ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., dovolací súd uvádza, že nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie) okrem iného aj vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo súd aplikoval správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Nesprávne právne posúdenie môže byť spôsobilým dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok rozhodnutia odvolacieho súdu. Preto možno dovolaním napadnúť nielen právny záver odvolacieho súdu, týkajúci sa bezprostredne predmetu konania, ale aj posúdenie predbežnej otázky, dôkazného bremena a pod. Treba však uviesť, že v zmysle ust. § 241 ods. 2 O. s. p., dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie.

Dovolateľ v odôvodnení dovolania uviedol, že nesprávne právne posúdenie veci odvolacieho súdu vidí najmä v tom, že vzťah medzi žalobcom a žalovaným posúdil súd ako vzťah, ktorý sa riadi ustanoveniami Obchodného zákonníka.

Dovolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 01. 06. 2000, sp. zn. 4 Obdo 16/98 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. 09. 2003, sp. zn. 4 Cdo 87/03, v ktorých súd ustálil, že poskytovanie liekov pre poistencov zdravotných poisťovní lekárňami je poskytovanie zdravotnej starostlivosti, pričom vzťah medzi zdravotníckym zariadením a zdravotnou poisťovňou, vyplývajúci zo zmluvy o poskytovaní zdravotníckej starostlivosti, je vzťahom občianskoprávnym. V tejto súvislosti je však potrebné uviesť, že zákonom č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach,

dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 01. 11. 2004, bolo výslovne ustanovené, že na zdravotné poisťovne sa vzťahuje Obchodný zákonník (§ 2 ods. 2 cit. zákona), ktorým zrejším vymedzením vzťahu ako obchodnoprávneho vzťahu prekonal rozpory vo výklade uverejnené rozhodnutiami vyšších súdov a zjednotené stanovisko prijaté v rozhodnutí sp. zn. 4 Obdo 16/98 Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Podľa ust. § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka, touto časťou zákona sa spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi štátom, samosprávnou územnou jednotkou alebo právnickou osobou zriadenou zákonom ako verejnoprávna inštitúcia, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti. Na tento účel sa za štát považujú aj štátne organizácie, ktoré nie sú podnikateľmi, pri uzavieraní zmlúv, z ktorých obsahu vyplýva, že ich obsahom je uspokojovanie verejných potrieb.

V., a. s. (žalovaný) zabezpečuje verejné potreby v oblasti výkonu zdravotného poistenia, zabezpečuje verejné potreby v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti a žalobca s ňou uzavrel zmluvu o poskytovaní zdravotníckej starostlivosti. Napriek skutočnosti, že predmetom sporu je úhrada faktúr splatných v mesiacoch november 2003 až marec 2004, t. j. pred účinnosťou zákona č. 581/2004 Z. z., je možné dospieť k záveru, že aj v tomto období bolo možné podriaďiť vzťahy medzi účastníkmi konania podľa ust. § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka pod ustanovenia Obchodného zákonníka. Dovolací súd zdôrazňuje, že zo zákonného vymedzenia úloh zdravotnej poisťovne a z jej postavenia okrem iného vyplýva, že zabezpečovala zdravotné potreby v oblasti zdravotnej starostlivosti aj tým, že uzatvárala zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti s tretími osobami, čím došlo k zabezpečeniu verejných potrieb.

Podľa ust. § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka ide tak v posudzovanom prípade o vzťah medzi žalobcom (ako podnikateľom) a žalovaným - právnickou osobou zriadenou zákonom ako verejnoprávnu inštitúciu. Napriek dikcie ust. § 6 ods. 2 prvá veta zákona č. 273/1994 Z. z., podľa ktorého poisťovňa nesmie podnikáť s prostriedkami získanými z povinného zdravotného poistenia, jej základná aktivita ako podnikateľa v zmysle ust. § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka, nie je nijako obmedzená alebo zakázaná.

Z uvedených dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že v danej veci ide o vzťah obchodnoprávny, a preto i otázku dĺžky premlčacej lehoty je potrebné posudzovať podľa ust. § 397 Obchodného zákonníka, podľa ktorého všeobecná premlčacia doba je štvorročná a plynie v zmysle ust. § 391 ods. 1 Obchodného zákonníka pri právach vymáhateľných na súde odo dňa, keď sa právo mohlo uplatniť na súde, ak tento zákon neustanovuje niečo iné. Vzhľadom k tomu, že žalobca uplatnil svoje právo v zákonom stanovenej lehote, jeho právo bolo uplatnené včas. Odvolací súd preto správne usúdil, že otázku premlčania je potrebné posudzovať podľa ustanovení Obchodného zákonníka.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací nezistil žiadnu vadu v konaní, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a preto dovolanie žalovaného podľa ust. § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol.

Úspešnému žalobcovi vzniklo podľa ust. § 243b ods. 4 v spojení s ust. § 224 ods. 1 O. s. p. právo na náhradu trov dovolacieho konania. Trovy dovolacieho konania predstavujú 1x úkon právnej služby (vyjadrenie) po 253,94 Eur a 1x režijný paušál po 6,95 Eur podľa ust. § 10 ods.1, § 14 ods. 1 písm. c/ a § 16 ods. 3 Vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, t. j. celkom trovy dovolacieho konania v sume 260,89 Eur. Dovolací súd žalobcovi ich náhradu žalovaným priznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 23. septembra 2010

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová